

SKARBONKA

Opłata za czynności geodezyjne i kartograficzne jest opłatą administracyjną i stosowaną bez wydania formalnej decyzji, a co za tym idzie – wykonawca prac ma ograniczone możliwości kwestionowania tych opłat w drodze administracyjnej bądź sądowej, albowiem żaden przepis prawny nie wskazuje odpowiedniego trybu. Co gorsza, przepisy w sprawie opłat są niejednoznaczne, a często nawet sprzeczne ze sobą.

LUDMIŁA PIETRZAK

Każda praca geodezyjna kończy się czynnością, która potocznie zwana jest „opłatą za ośrodek”. Jej wysokość reguluje rozporządzenie ministra infrastruktury z 19 lutego 2004 r. *w sprawie opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz udzielanie informacji, a także za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego* (DzU nr 37 z 9 marca 2004 r., poz. 333).

I tutaj pojawia się problem, bo opłata ta jest uznaniowa i zależy od powiatowego ośrodka dokumentacji geodezyjno-kartograficznej (PODGiK), który w imieniu starosty tę opłatę nalicza. A właściwie – od argumentów wykonawcy użytych w korespondencji z geodetą powiatowym.

● PRZYKŁADY ZE SPECYFIKACJI

W zależności od PODGiK za te same czynności geodezyjne i kartograficzne pobierana jest różna opłata, ze współczynnikiem 0,01 albo 0,5 albo 1,0. Przytoczymy kilka przykładów przetargów, które właśnie się odbywają lub zostały ostatnio rozstrzygnięte, a zamawiający określił w SIWZ sposób naliczania opłaty.

● **Starostwo Powiatowe w Płocku:** Dostosowanie istniejącej bazy danych ewidencji gruntów i budynków (EGiB) do wymogów określonych w rozporządzeniu ministra rozwoju regionalnego i budownictwa z 29 marca 2001 r. *w sprawie ewidencji gruntów i budynków* (DzU nr 38, poz. 454), uzupełnienie istniejącej bazy danych ewidencyjnych o dane dotyczące budynków i lokali oraz nadanie

obiektom tej bazy danych, identyfikatorów zgodnie z załącznikiem numer 1 do ww. rozporządzenia.

Opłata za czynności związane z obsługą zgłoszenia roboty zostanie naliczona zgodnie z rozporządzeniem *w sprawie wysokości opłat* (...), załącznik nr 1, tabela III, poz. 2 dla następujących danych:

● 3500 budynków – bez zastosowania współczynnika 0,01, jak w uwadze nr 1 do ww. tabeli,

● 6440 działek – z zastosowaniem współczynnika 0,01, jak w uwadze nr 1 do ww. tabeli.

● **Starostwo Powiatowe w Oleśnie:** Wykonanie kompleksowej modernizacji istniejącej ewidencji gruntów i założenie ewidencji budynków i lokali.

Opłaty z tytułu zgłoszenia roboty geodezyjnej będą naliczone zgodnie z tabelą III lp. 2 rozporządzenia *w sprawie wysokości opłat* (...) przy zastosowaniu współczynnika 0,01. Dodatkowo zostaną naliczone opłaty z tytułu reprodukcji materiałów geodezyjnych.

● **Starosta chojnicki:** Modernizacja EGiB dla 9 obrębów wiejskich gminy Czersk: działek – 5423, liczba budynków około 4340, liczba lokali około 145.

Opłata za czynności geodezyjne i kartograficzne wynikająca z rozporządzenia *w sprawie wysokości opłat* (...) wyniesie 13 020,00 złotych (zamawiający nie policzy za działki, za budynki policzy ze współczynnikiem 1,0).

● **Starosta rzeszowski:** Wykonanie modernizacji ewidencji gruntów i założenie ewidencji budynków oraz opracowanie numerycznej mapy zasadniczej dla obrębu Bratkowice:

a) Modernizacja EGiB – załącznik nr 1 do rozporządzenia, tabela III, lp. 2 z zastosowaniem uwagi pkt 1.

b) Opracowanie mapy zasadniczej – załącznik nr 1 do rozporządzenia, tabela II, lp. 6 z zastosowaniem uwagi pkt 5.

Takich przykładów nie można, niestety, przytoczyć zbyt dużo, rzadko bowiem zamawiający podaje w SIWZ sposób naliczania opłaty. Dla wykonawcy podanie takiej informacji jest bardzo korzystne, ponieważ każdy oferent do ceny przetargowej doliczy taką samą opłatę, a tym samym zachowane zostają zasady uczciwej konkurencji. Zauważmy, że każda z tych czynności nosi nazwę „modernizacja ewidencji gruntów”, a naliczenie opłat jest w każdym przypadku inne.

● JESZCZE KILKA PRZYKŁADÓW

Poniżej przytoczymy kilka przykładów naliczonej i zapłaconej już opłaty za czynności obejmujące modernizację (EGiB). Pokazujemy tylko zamówienia publiczne identyczne w zakresie wykonania, obejmujące modernizację operatu EGiB lub modernizację operatu ewidencji gruntów i założenie ewidencji budynków zakończone wyłożeniem projektu operatu ewidencyjnego. Prace obejmowały czynności, w których geodeta otrzymał od zamawiającego warstwę działek ewidencyjnych, modernizował ją w różnym zakresie: wprowadzał brakujące podziały, porównywał część graficzną z opisową, wyjaśniał rozbieżności, analizował stany prawne oraz zmieniał w zakresie budynków formę analogową (dane z operatów i istniejących map) na formę numeryczną, założył kartoteki budynków, wpro-

POWIATOWA

wadził je do części opisowej operatu EGiB, przekazał opracowanie do zasobu.

Posiadam przekazane przez wykonawców tych prac kopie dokumentacji w zakresie naliczenia opłat i bogatą korespondencję pomiędzy nimi a geodetami powiatowymi, często także z głównym geodetą kraju.

A oto przykłady współczynników do opłat stosowanych przez geodetów powiatowych:

- Dolnośląskie, działki 0,01, budynki 0,01;
- Lubelskie, działki 0,01, budynki 0,5;
- Lubelskie, działki 0,5, budynki 0,5;
- Mazowieckie, starostwo graniczące z Warszawą, działki 0,01, budynki 0,5;
- Mazowieckie, starostwo w centrum województwa, działki 1,0, budynki 0,01;
- Mazowieckie, działki 0,01, budynki 1,0;
- Mazowieckie (Starostwo Powiatowe w Przasnyszu, geodeta powiatowy Wiesław Potrapeluk) – pełna modernizacja ewidencji gruntów, klasyfikacja, ustalanie stanów prawnych na gruncie, założenie ewidencji budynków, wyłożenie projektu operatu – działki bez opłaty, budynki 0,5.

● Podlaskie, opłata działki, dla których sporządzono wykaz zmian gruntowych, budynki 0,5;

● Pomorskie, działki bez opłaty, budynki 1,0;

● Warmińsko-mazurskie, działki bez opłaty, budynki 0,5;

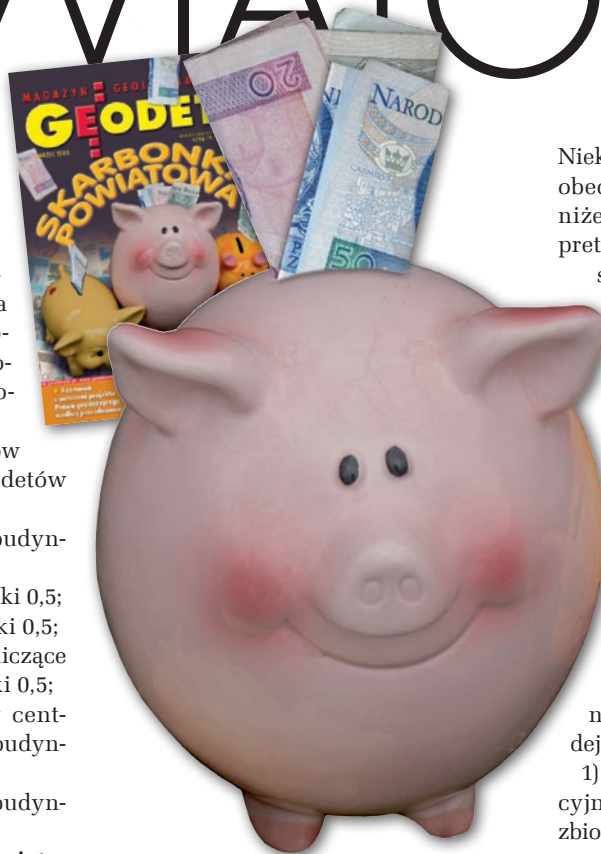
● Wielkopolskie, działki 1,0, budynki 1,0;

● Wielkopolskie, działki bez opłaty, budynki 0,5.

Takich przykładów można wymienić bardzo wiele. Jak widzimy, opłata jest naliczana we wszystkich możliwych kombinacjach współczynników.

● POLE DO INTERPRETACJI

Skutek jest taki, że wykonawcy po zakończeniu prac zaskakiwani są fakturą z opłatą naliczoną w sposób, jakiego nie kalkulowali na etapie przygotowania oferty przetargowej. Często ta opła-

ta pochłania cały zysk z wykonanych prac. Od wielu lat geodeci – wykonawcy prac geodezyjnych regularnie zwracają się do WINGiK-ów i głównego geodety kraju o właściwą interpretację, niestety, często już po zakończeniu prac.

Niektóre z podstawowych interpretacji obecnego GKG cytujemy w ramce poniżej. Zauważmy, że wiele z tych interpretacji budzi wątpliwości co do podstaw prawnych do ich wydania, jak np. ta z 22 listopada 2007 roku, która mówi, że wysokość opłaty nie jest zależna od rezultatu pracy. Wątpliwości budzi również ta z czerwca 2007 r. Można uznać, że nie istnieje sama czynność zakładania ewidencji budynków, zawsze bowiem powiązana jest ona z modernizacją ewidencji gruntów. Wynika to z § 55 rozporządzenia w sprawie ewidencji gruntów i budynków, który stanowi:

„§ 55. Modernizacja ewidencji to zespół działań technicznych, organizacyjnych i administracyjnych podejmowanych przez starostę w celu:

1) uzupełnienia bazy danych ewidencyjnych i utworzenia pełnego zakresu zbiorów danych ewidencyjnych zgodnie z wymogami rozporządzenia,

2) modyfikacji istniejących danych ewidencyjnych do wymagań określonych w rozporządzeniu,

3) poprawy funkcjonowania informatycznego systemu obsługującego bazę danych ewidencyjnych”.

INTERPRETACJE WIESŁAWA POTRAPELUKA, OBECNEGO GKG

● **Pismo IZ-802-89/07 z 11 czerwca 2007 r.:** „W przypadku, gdy zakładana jest tylko ewidencja budynków, wysokość opłaty powinna być naliczona wyłącznie za budynki. Natomiast jeśli modernizacja dotyczy tylko ewidencji gruntów, opłatę nalicza się za działki. W sytuacji, gdy zakres prac obejmuje zarówno modernizację ewidencji gruntów, jak i zakładanie ewidencji budynków opłatę za czynności związane z prowadzeniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego powinno się naliczyć za oba opracowania”.

● **Pismo IZ-802-152/07 z 17 października 2007 r.:** „Współczynnik zmniejszający stosować należy w przypadku, gdy przedmiotem opracowania jest wyłącznie zmiana nośnika informacji. Natomiast gdy w wyniku zgłoszonej pracy pozyskiwane będą dane ewidencyjne w drodze pomiarów terenowych, oględzin terenowych lub przetwarzania innych dokumentów, opłatę nalicza się bez zastosowania tego współczynnika. Prace te są bowiem etapem w procesie modernizacji EGiB, a nie służą jedynie wykonaniu opracowania polegającego na zmianie nośnika informacji. W związku z powyższym, jeśli praca polegała wyłącznie na zmianie nośnika informacji EGiB, to opłatę naliczyć należy z zastosowaniem współczynnika 0,01”.

● **Pismo IZ-802-152/07 z 22 listopada 2007 r.:** „Wysokość opłat za czynności związane z prowadzeniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w przypadku zgłoszenia pracy geodezyjnej polegającej na modernizacji ewidencji gruntów i budynków określa ust. 3 lp. 2 tabeli III załącznika nr 1 do rozporządzenia. Treść zapisu nie uzależnia wysokości opłaty od rezultatu pracy”.

INTERPRETACJA JERZEGO ALBINA, BYŁEGO GGK

● **Pismo KZ-802-5-2004 z 16 stycznia 2004 r.:** „Obowiązującym standardem wymiany danych ewidencyjnych jest SWDE określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie EGİB. Zatem jeżeli ośrodek dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej nakłada na wykonawcę prac geodezyjnych obowiązek przekazania wyników tej pracy w innym formacie niż SWDE, to przy ustalaniu wysokości opłat stosuje się współczynnik 0,5 zgodnie z ust. 17 załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia z 14 listopada 2000”.

INTERPRETACJA WIESŁAWA POTRAPEŁUKA, OBECNEGO GGK

● **Pismo IZ-802/7/2008 z 18 stycznia 2008 r.:** „Ponadto zgodnie z postanowieniem dodatkowym 9.9. załącznika nr 1 ww. rozporządzenia do czasu ustalenia ogólnie obowiązujących standardów technicznych numerycznego przekazywania do zasobu wyników wykonania prac geodezyjnych i kartograficznych, w przypadku przekazywania przez wykonawcę dokumentacji wynikowej opracowanej w formie zbiorów komputerowych, pozwalających na automatyczne uzupełnienie bazy danych, których format jest zgodny ze standardem ustalonym i ogłoszonym w formie pisemnej, przez właściwy miejscowo organ prowadzący zasób, w drodze obwieszczenia, wysokość opłat ustala się, stosując współczynnik 0,5. Jedynie zastosowanie powyższej procedury upoważnia do rozpoczęcia stosowania współczynnika 0,5 dla opracowań przekazywanych w formatach określonych ustalonym standardem. Nadmieniam, że za skuteczną formę obwieszczenia uznać należy wywieszenie na tablicach starostwa ogłoszenia zawierającego informacje dotyczące przyjętego standardu. Ponadto za zasadne należy uznać umieszczenie ogłoszenia na stronie internetowej starostwa. **W sytuacji, gdy nie doszło do ustalenia i ogłoszenia w formie pisemnej w drodze obwieszczenia standardu technicznego numerycznego przekazywania do zasobu wyników wykonania prac geodezyjnych i kartograficznych, starosta nie ma prawa naliczać opłat z zastosowaniem współczynnika 0,5 i nie może żądać od wykonawcy dokumentacji wynikowej opracowanej w formie zbiorów komputerowych”.**

Przytoczone interpretacje wydane są przez obecnie urzędującego GGK w nie dużym odstępie czasu. Odbiegają od nich niektóre interpretacje wojewódzkich inspektorów nadzoru geodezyjnego i kartograficznego. Dla podobnych prac stosowany jest w nich zarówno współczynnik 0,01, 0,5, jak i 1,0. Trudno również znaleźć odpowiedź na pytanie, gdzie kończy się informatyzacja, a zaczyna modernizacja. Prawdziwy problem pojawia się jednak dopiero tam, gdzie do tego samego przepisu interpretacje wydali i obecni, i poprzedni GGK, i różnią się one diametralnie. Nie zapomnijmy, że prawie każde zamówienie dotyczące modernizacji operatu ewidencji gruntów rozciągnięte jest w czasie od jednego roku do czasami kilku lat. Wiele ofert (a tym samym kalkulacji kwot do przetargu) złożono po wydaniu interpretacji poprzedniego GGK, a kończy się po wydaniu interpretacji obecnego GGK.

● CZY SWDE JEST STANDARDEM?

Przed ich przytoczeniem, odpowiedź sobie jednak na pytanie, czy istnieje w Polsce obowiązujący prawnie standard wymiany danych ewidencyjnych? Odpowiedź oczywiście brzmi: tak, jest nim SWDE. Prześledźmy więc przepisy wprowadzające SWDE.

Ustawa *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (art. 26 ust. 2) stanowi: „Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa (...) określi, w drodze rozporządzenia, sposób zakładania i prowadzenia ewidencji gruntów i budynków oraz szczegółowy zakres informacji objętych tą ewidencją, sposób i terminy sporządzania powiatowych, wojewódzkich i krajowych zestawień zbiorczych danych objętych tą ewidencją (...), **a także szczegółowe zasady wymiany danych ewidencyjnych”.**

Zgodnie z tym artykułem w rozporządzeniu *w sprawie ewidencji gruntów i budynków* zapisano:

„§ 51.2. Wymiana danych ewidencyjnych pomiędzy ewidencją a innymi ewidencjami i rejestrami publicznymi, a także udostępnianie danych ewidencyjnych w postaci plików komputerowych **odbywa się według szczegółowych zasad określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia”.**

Z kolei w załączniku nr 4 czytamy:

„1. W czasie stosowania § 51 ust. 1 pkt 4, ust. 2 i § 53 ust. 2 rozporządzenia dane ewidencyjne przekazuje się w postaci komputerowych plików ASCII sformatowanych zgodnie: (...)

2) ze standardem formatu wymiany danych ewidencyjnych, zwanym dalej

SWDE, określonym w części IV załącznika”.

Oznacza to, że w rozporządzeniu z 2001 roku na podstawie delegacji ustawowej jednoznacznie zdefiniowano standard wymiany danych ewidencyjnych SWDE.

● ROZPORZĄDZENIE O OPŁATACH A INSTRUKCJA G-5

Przypomnijmy, w jakiej formie dane te powinny być wydawane wykonawcy. „Instrukcja techniczna G-5. Ewidencja gruntów i budynków” (§ 139) mówi:

„1. Dane ewidencyjne mogą być udostępniane w postaci autoryzowanych plików komputerowych zapisanych w formacie SWDE, określonym w aneksie nr 2 do instrukcji.

2. Informacje wydawane w postaci cyfrowej mają cechę dokumentów pod warunkiem ich autoryzacji podpisem elektronicznym.

3. W przypadku funkcjonowania odrębnych baz danych mapy numerycznej i części opisowej ewidencji, w procesie udostępniania danych należy:

1) dokonać redakcji pliku SWDE w zakresie bazy danych opisowych,

2) dokonać redakcji pliku SWDE w zakresie ewidencyjnej mapy numerycznej,

3) dokonać integracji plików SWDE,

4) poddać kontroli utworzony plik.

4. Kontroli poprawności syntaktycznej i semantycznej plików zapisanych w formacie SWDE dokonuje się za pomocą odpowiedniego programu komputerowego, udostępnionego przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii”.

Dlaczego więc w załączniku nr 1 do rozporządzenia *w sprawie wysokości opłat* z 2004 r. pojawia się w punkcie 9.9 zapis: „Do czasu ustalenia ogólnie obowiązujących standardów technicznych numerycznego przekazywania do zasobów wyników wykonania prac geodezyjnych i kartograficznych, w przypadku przekazywania przez wykonawcę dokumentacji wynikowej opracowanej w formie zbiorów komputerowych, pozwalających na automatyczne uzupełnianie bazy danych, których format jest zgodny ze standardem ustalonym i ogłoszonym w formie pisemnej przez właściwy miejscowo organ prowadzący zasób w drodze obwieszczenia, **wysokość opłat ustala się, stosując współczynnik 0,5”?**

● NIEZGODNIE Z USTAWĄ PGiK

Napisane z naruszeniem techniki legislacyjnej rozporządzenie *w sprawie wyso-*

kości opłat jest też sprzeczne z ustawą *Prawo geodezyjne i kartograficzne*, bo:

1. Przepis upoważniający do wydania rozporządzenia (art. 40 ust. 5 pkt 1b) nie odpowiada wymaganiom art. 92 ust. 1 Konstytucji, gdyż nie zwiera wytycznych dotyczących treści aktu. (Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu).

2. Organ upoważniony do wydania rozporządzenia nie może przekazać swoich kompetencji, o których mowa w ust. 1, innemu organowi.

3. Rozporządzenie reguluje materię ustawową, co jest sprzeczne z istotą przepisu wykonawczego. Takie kwestie, jak: zasady rozliczenia opłat, sposób i termin rozliczenia i pobrania opłaty, wysokość stawek za czynności geodezyjne i kartograficzne oraz wskazanie współczynnika opłat to kwestie stricte ustawowe. Ponadto zarówno ustawa, jak i rozporządzenie nie określają podmiotu, który ma prawo do pobierania opłat, kto ponosi opłaty oraz jakie są skutki zwłoki. Bezpośrednio w ustawie powinna być też określona maksymalna i minimalna opłata.

4. Rozporządzenie narusza zasady techniki legislacyjnej, gdyż całą materię treściową przenosi do załączników. Brakuje przepisów ogólnych wspólnych dla wszystkich kwestii regulowanych rozporządzeniem. Wszystkie wyżej wymienione uchybienia powodują, że postanowienia rozporządzenia są niejasne, mogą być dowolnie interpretowane, a tym samym mogą naruszać interesy podmiotów prawnych. Godzi to w konstytucyjną zasadę pewności prawa i zaufania obywatela do państwa i stanowionego przezeń prawa. Problemy te potęguje hermetyczny język i terminologia rozporządzenia. Ponadto z powodów przedstawionych powyżej natura tych opłat jest niejasna i nie można w świetle obowiązujących przepisów autorytatywnie stwierdzić, czy opłata ta ma charakter administracyjny, czy cywilny. Większość przesłanek wskazuje na jej administracyjny charakter, a tym samym egzekucja należności odbywa się w drodze administracyjnej.

• KIEDY WSPÓŁCZYNNIK 0,5

Zajmijmy się teraz tabelą III załącznika nr 1 do rozporządzenia o opłatach

(pkt 9.9). Kiedy wolno zastosować współczynnik 0,5 do naliczanej opłaty? Poprzedni GGK wydał stosowaną interpretację (patrz ramka na s. obok). Dodajmy, że ustęp 17 załącznika i postanowienia pkt 9.9 są identycznej treści. Jak zauważamy, interpretacja ta jest zgodna z obowiązującym prawem i była wykorzystywana przez wykonawców do kalkulowania wysokości opłat. Są to duże kwoty, więc kalkulacja w tym zakresie jest bardzo ważna i często decyduje o konkurencyjności oferenta. Interpretacja ta obowiązywała jeszcze do niedawna.

18 stycznia 2008 r. obecny GGK do tych samych przepisów wydał kuriozalną interpretację, całkowicie sprzeczną z interpretacją poprzednika i nieopartą żadnymi przepisami prawnymi w tym zakresie (patrz ramka na s. obok). Interpretację tę czytamy z niedowierzaniem. GGK oznajmił, że jeśli starosta nie obwieścił standardu, to wykonawcy mogą przekazywać dane papierowe i nikt nie ma prawa żądać od nich baz komputerowych (!). Dla GGK nie istnieje standard SWDE wprowadzony prawnie poprzez ustawę, rozporządzenie i instrukcję G-5. Każdy starosta może obwieścić własny, co daje możliwość zastosowania w kraju kilkuset standardów. Ale ponieważ niewielu starostów go obwieściło (a ci, co obwieścili, nie mieli takiego prawa, gdyż

Odłóżmy jednak te dywagacje i postawmy kilka ważnych pytań. Jak sytuacja taka wygląda w świetle przepisów unijnych? Czy możemy w naszym kraju wprowadzać chaos informatyczny w danych ewidencyjnych, będących podstawą funkcjonowania wielu rejestrów państwowych? **Jak w praworządnym państwie ten sam organ centralny może wydawać dwie różne interpretacje?**

• JESZCZE KILKA WĄTPLIWOŚCI

W wielu przypadkach geodeci powiatowi zainteresowani są jak najwyższą opłatą, z tego utrzymują gospodarstwa pomocnicze przy PODGiK-ach. Częściej jednak giną oni w gąszczu sprzecznych interpretacji i toczą pisemne boje z wykonawcami, którzy próbują odwoływać się od naliczonej opłaty na wszystkie możliwe sposoby. Pamiętajmy jednak, że jest to opłata administracyjna i **decyzja geodety powiatowego (a w zasadzie luźne pismo z fakturą) jest z reguły ostateczna i egzekwowana w drodze administracyjnej**. Wykonawcy mają ograniczone możliwości odwołania się od wysokości jej naliczenia i dociekania swoich praw na drodze sądowej, bo taka droga w zasadzie dla tych opłat nie istnieje.

Są to dla przedsiębiorców duże kwoty i jeśli na etapie postępowania przetargowego opłata ta nie była ustalona, ponoszą

REKLAMA

SOUTH
OFICJALNY DYSTRYBUTOR
I AUTORYZOWANY SERWIS

- Gwarancja 24 miesiące;
- Serwis gwarancyjny i pogwarancyjny;
- Pełna dokumentacja w języku polskim;
- Współpraca z Winkalk i C-geo;
- Bezpłatne szkolenie;
- Leasing, Raty.

GEOMATIX[®] Sp. z o.o.

40-084 Katowice, ul. Opolska 1
tel.: +48 32 781 5138 e-mail: info@geomatix.com.pl
internet: www.southsurvey.pl www.geomatix.com.pl

oni duże ryzyko powodujące zagrożenia prawidłowego rozwoju firmy, często powodujące stratę na wykonanym zamówieniu publicznym.

Na podstawie interpretacji obecnego GGK wykonawcy mogą skutecznie oprotować każdą SIWZ, ponieważ starostowie podają w nich własne standardy opracowania, których nie obwieścili, a żądają przekazania do zasobu numerycznego opracowania we wskazanym przez siebie środowisku programowym.

I jeszcze jedna wątpliwość. Wykonawcy prac z zakresu modernizacji operatu EGiB aktualizują istniejący rejestr państwowy. Jeżeli więc aktualizują tylko to, co uległo zmianie w tym rejestrze, dlaczego opłata naliczana jest od całego istniejącego rejestru państwowego, a nie od jednostek zmienionych? To tak jakby klient po obejrzeniu 10 garniturów zapłacił za wszystkie 10, a nie za jeden, który wybrał i kupił. Ewidencja gruntów prowadzona jest dla jednostki ewidencyjnej. Na tej samej zasadzie należałoby pobierać opłatę za jednostkę ewidencyjną, gdy jest modernizowany obręb. Wszak wykonawca pobiera sąsiednie obręby dla uzgodnienia styków. Dlaczego nikt nie wpadł jeszcze na pomysł, żeby naliczyć opłatę za obręby pobrane do uzgodnienia styków. Przecież bazy wydano, a wykonawca ich „dotknął”.

Z interpretacji zachowujących zasady zdrowego rozsądku wymienić należy (nieco wcześniejszy) wyrok Zespołu Arbitrów Urzędu Zamówień Publicznych w sprawie odwołania wniesionego przez Geodezyjną Izbę Gospodarczą (patrz ramka poniżej). Często przywoływana jest też interpretacja z komentarza do poprzednio obowiązującego rozporządzenia pod redakcją Grażyny Skołbani z lutego 2001 r. wydanego przez Wojewódzkie Biuro

Techniki Nadzoru Geodezyjno-Kartograficznego w Warszawie. W sposób jednoznaczny stwierdzono w niej, że na podstawie ust. 17 (o identycznym brzmieniu jak pkt. 9.9 załącznika nr 1 do rozporządzenia z 2004 roku) „uregulowania zawarte w tym ustępie mogą być stosowane jedynie w sytuacji braku standardów ogólnie obowiązujących”.

● CZY EGiB JEST REJESTREM PUBLICZNYM?

Obowiązujący aktualnie stan prawny w odniesieniu do wykonawców usług geodezyjnych jest wewnętrznie sprzeczny, gdyż ustawa *Pgik* (art. 2 ust. 8) przez ewidencję gruntów i budynków (katalog nieruchomości) rozumie: „jednolity dla kraju, systematycznie aktualizowany zbiór informacji o gruntach, budynkach i lokalach, ich właścicielach oraz o innych osobach fizycznych lub prawnych władających tymi gruntami, budynkami i lokalami”. Przez państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny (art. 2 ust. 10) rozumie natomiast „zbiór map oraz materiałów fotogrametrycznych, teledetekcyjnych, rejestrów, wykazów, informacyjnych baz danych, katalogów danych geodezyjnych i innych opracowań powstałych w wyniku wykonania prac geodezyjnych i kartograficznych”. Z powyższego wynika, że są to dwie różne kategorie, do których odnoszą się usługi wykonywane przez geodetów.

Zgodnie z ustawą o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (DzU nr 64 z 2005 r. poz. 565) przez rejestr publiczny rozumie się „rejestr, ewidencję, wykaz, listę, albo inną formę ewidencji służące od realizacji zadań publicznych prowadzone przez podmiot publiczny na podstawie odrębnych przepisów ustawowych”

(art. 3 pkt 5 ustawy). Przepis art. 15 ust. 1 tej ustawy stanowi, że podmiot prowadzący rejestr publiczny zapewnia podmiotowi nawet niebędącemu podmiotem publicznym realizującemu zadania publiczne w sposób nieodpłatny dostęp do danych zgromadzonych w prowadzonym rejestrze.

Moim zdaniem nie ma wątpliwości, że EGiB jest rejestrem publicznym, a zatem można się poważnie zastanowić, czy wydane rozporządzenie w sprawie opłat za czynności geodezyjne jest zgodne z porządkiem prawnym ustalonym przez ustawę *Pgik* oraz ustawę o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. W wywiadzie dla miesięcznika *GEODETA* (2/2008) na pytanie, czy EGiB nie powinna być rejestrem publicznym, główny geodeta kraju odpowiada: „My traktujemy, że nim jest, a nie, że powinna być”.

Stawiam wobec tego publicznie pytanie, z którym do ministra spraw wewnętrznych i administracji zwrócił się Krajowy Związek Pracodawców Firm Geodezyjnych i Kartograficznych, ale dotąd nie uzyskał odpowiedzi: **Czy ewidencja gruntów i budynków jest rejestrem publicznym? Odpowiedź na nie niesie za sobą poważne konsekwencje. Jeżeli EGiB jest rejestrem publicznym, to opłaty za czynności geodezyjne w trakcie prac modernizacyjnych nie powinny być ponoszone.**

● SKOŃCZYĆ Z WIDZIMISIĘ

Standard wymiany danych ewidencyjnych SWDE został prawnie usankcjonowany w 2001 roku i miał między innymi stanowić podstawę wymiany danych z EGiB z innymi rejestrami państwowymi. Rozporządzenie w sprawie wysokości opłat zignorowało istnienie i stosowanie standardu SWDE i spowodowało, że możliwa jest dowolna interpretacja przepisów, gdyż każdy starosta może je stosować według własnego widzimisie. Przedstawiając powyższe rozważania, staram się zwrócić uwagę, w jak niejasnej sytuacji prawnej działają geodeci wykonujący zadania ze sfery publicznej. Dlatego organy samorządowe winny w sposób szczególnie staranny traktować wymagania wobec wykonawców, a przede wszystkim zapewnić im pewną wiedzę o warunkach i koniecznych kosztach związanych z realizacją zamówienia.

DR INŻ. LUDMIŁA PIETRZAK
wiceprzewodnicząca Komisji Katastralnej
Stowarzyszenia Geodetów Polskich

WYROK ZESPOŁU ARBITRÓW UZP

● **Wyrok z 25 października 2007 r. sygn. akt UZP/ZO/0-1254/07:** „Z treści § 51 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ewidencji gruntów i budynków wynika, że standardem wymiany danych ewidencyjnych w Polsce jest SWDE oraz że wykonawca prac z zakresu EGiB zobowiązany jest do opracowania danych w postaci akceptowanej przez system, w jakim jest prowadzona ewidencja. Skoro przepisy prawa nie wskazują wykonawcom konkretnego oprogramowania, ale umożliwiają realizację prac w każdym z funkcjonujących w kraju systemie poprzez zastosowanie standardu SWDE, to tym bardziej zamawiający nie może narzucić wykonawcom konkretnego oprogramowania chociażby na część zamówienia (aktualizacja numerycznej mapy zasadniczej). **Z przepisów prawa nie wynika też możliwość wprowadzenia lokalnych standardów.**”

Standard Wymiany Danych Ewidencyjnych SWDE został prawnie usankcjonowany w roku 2001, a na jego opracowanie wydano ogromne środki finansowe pochodzące z Unii Europejskiej oraz ze Skarbu Państwa. Standard ten miał między innymi stanowić podstawę wymiany danych ewidencji gruntów i budynków z innymi rejestrami państwowymi (np. księgi wieczyste, PESEL itd.).